

Naturvernforbundet
Hordaland

NJFF
Hordaland

Bergen og Hordaland Turlag

Austevoll kommune

postmottak@autestvoll.kommune.no

Bergen, 16. januar 2026

Dette innspillet sendes på vegne av Bergen og Hordaland Turlag (DNT), BirdLife Norge avd. Hordaland, Naturvernforbundet Hordaland, og Norges Jeger- og Fiskerforbund Hordaland.

Kommuneplanens samfunnsdel

Høringsuttalelse fra Forum for natur og friluftsliv Hordaland

Forum for natur og friluftsliv (FNF) Hordaland viser til at kommuneplanens samfunnsdel (KPS) for Austevoll kommune er lagt ut på høring, med høringsfrist 16. januar 2026. Her følger vårt innspill.

Helt overordnet mener vi at kommuneplanens samfunnsdel i betydelig større grad må ta innover seg statlige og fylkeskommunale forventninger til kommunal planlegging (herunder statlige planretningslinjer) – i tillegg til bærekraftsmål som gjelder klima og miljø. Et økt fokus på natur og miljø er viktig for naturen og dens mangfold, og for Austevolls innbyggere.

Austevoll kommune sendte forslag til KPS ut på høring etter vedtak i kommunestyret 12.11.2025. I kommunens nye planstrategi for 2024–2027 (vedtatt 17.12.2024) står det:

«Gjeldande samfunnsdel er frå 2013. Planen ikkje er i tråd med dagens lovverk og forventningar til planlegging i kommunar, mellom anna knytt til arealstrategiar og arealrekneskap. FN sine bærekraftsmål er ikkje trekt inn i planarbeidet og kunnskapsgrunnlag og analysegrunnlag er ikkje oppdatert.»

Videre står det i den vedtatte planstrategien for 2024–2027 om FNs bærekraftsmål:

«Det er ei forventning at bærekraftsmåla skal vere ein del av grunnlaget for kommunen sitt planleggingsarbeid og i utarbeiding av planmateriale. Grunnlaget for dette er at FN i 2015 vedtok 2030 - agendaen for bærekraftig utvikling.»

Innledningsvis i kapittel 1.1 i forslaget til KPS vises det til KPS sin rolle i kommunal planlegging:

«Kommuneplanen består av to hovuddelar. Samfunnsdelen beskriv dei langsiktige måla til kommunen, og viser kva retning me vil at Austevoll skal utvikla seg i. Arealdelen tek utgangspunkt i føringane i samfunnsdelen, og viser korleis arealbruken i kommunen skal følgja opp måla me har sett oss.»

Og vidare i kapittel 4.1:

«Desse to delane må spele på lag. Samfunnsdelen seier kva vi vil oppnå, og arealdelen viser korleis vi kan gjere det i praksis. Når vi planlegg nye område eller endrar bruken av areal, skal det alltid støtte opp om dei måla og verdiane som står i samfunnsdelen.»

Samarbeidsnettverk mellom natur- og friluftslivsorganisasjoner
hordaland@fnf-nett.no | Tverrgt. 4-6, 5017 Bergen | 99 62 28 30
organisasjonsnummer 918 407 855 | www.fnf-nett.no/hordaland

Dette innebærer at KPS er overordnet arealplanen (KPA), og at FN sine bærekraftsmål med tilhørende nasjonale og regionale føringer derfor tydelig må prege utformingen av visjon og innsatsområder med tilhørende mål i KPS. I kapittel 1.3 i forslaget til KPS listes 9 av bærekraftsmålene som planarbeidet har hatt ekstra fokus på, inkludert Nr. 13 «Stoppe klimaendringene», Nr.14 «Livet i havet» og Nr.15 «Livet på land».

Bærebjelken i forslaget til KPS er **5 innsatsområder** (med tilhørende hovedmål, delmål og veivalg):

- 1) Austevollingen
- 2) Å bu på øyane
- 3) Næring og verdiskaping
- 4) Å møte det uventa
- 5) Den digitaliserte og utviklingsorienterte kommune

Det er beklagelig at disse innsatsområdene ikke i tilstrekkelig grad støtter opp under de tre bærekraftsmålene nevnt ovenfor (nr. 13, 14 og 15). «Natur» er kun nevnt ett sted i et veivalg under et delmål med å sikre områder med gode bokvaliteter for nye boliger: *«Ta i vare omsynet til samanhengande naturområde og landbruksområde ved bygging av spreidd busetnad.»*. Under det femte innsatsområdet nevnes et delmål der kommunen skal være klimabevisst og satse på miljø- og klimavennlige løsninger.

God kommunal planlegging krever at kommunedelplaner for aktuelle tema er oppdaterte og godkjente gjennom vedtak. Disse må være på plass som kunnskapsgrunnlag før revisjon av kommuneplanen (både KPS og KPA) gjennomføres. FNs bærekraftsmål skal være styrende for kommunal forvaltning, og med utgangspunkt i mål nr. 13, 14 og 15 vil vi i det følgende konsentrere oss om natur og klima.

Austevoll kommune har en gjeldende Klima- og Energiplan fra 02.11.2010 som må kunne betegnes som utdatert. Formannskapet vedtok oppstart av ny Klima og Miljøplan 15.10.2020. I saksframlegget til Formannskapet har Rådmannen kommentert at planen fra 2010 ikke er fulgt opp slik vedtaket fra 2010 ga føringer om, og at planen ikke var revidert eller tiltakene i planen gjennomført. Dette mener vi vitner om svak planstyring (eller prioritering) i Austevoll kommune, og gjeldende klimaplan er da fremdeles den utdaterte planen fra 2010. I den nye planstrategien 2024–2027 er oppstart av en klima-, energi- og miljøplan først satt til våren 2026.

Austevoll kommunestyre vedtok den 17.12.2020 enstemmig oppstart av en kommunedelplan for naturmangfold for ferdigstilling i tidsperioden 2021–2024. Utkastet til naturmangfoldplan ble enstemmig vedtatt i Formannskapet 05.06.2025, og har en beskrivende del og en handlingsdel. Naturmangfoldplanen ble imidlertid utsatt av kommunestyret den 19.06.2025, og sendt til *«utval for plan og byggesak med sikte på å samkjøre den med arbeidet med ny arealdel av kommuneplanen»*. Etter hva vi forstår var dette på grunn av begrepet «arealnøytralitet» i planforslaget. Vi mener at KPA bør tilpasses naturmangfoldplanen – som skal danne et faglig grunnlag for den kommunale planleggingen – og ikke omvendt. Når det er sagt, så er vi selvsagt enige i at målsetninger skal være av reell karakter.

Austevoll kommune mangler altså to helt sentrale kommunedelplaner for å støtte arbeidet med revisjon av KPS og KPA. De siste og gjeldende nasjonale og regionale føringer er helt klare på kommunenes ansvar for forvaltning av natur gjennom plan- og bygningsloven, med hensyn til klima og biologisk mangfold. Det kreves en aktiv og bevisst arealforvaltning for å kunne oppfylle [naturavtalen](#) (Montrealavtalen fra 2022), som blant annet inkluderer restaurering av ødelagt natur, bevaring av sjeldne og rødlistede naturtyper og arter, men også bevaring av et representativt utvalg av vanlig natur. Regjeringen har lagt frem en ny [handlingsplan for naturmangfold gjennom Meld. St.](#)

[35 \(2023–2024\)](#). Her slås det fast at «kommunene har en nøkkelrolle i arbeidet for å nå naturmålene». En aktiv og bevisst arealforvaltning på dette området krever derfor – etter vår mening – at et sjettede innsatsområde med mål og veivalg innarbeides i KPS, for å beskytte karbonrik natur og ta vare på biologisk mangfold og økosystemer som er viktige for å oppfylle naturavtalen.

I kapittel 6.1 i forslaget til KPS vises det til *Nasjonale og regionale forventninger i kommunal planlegging*. Her vises det til [Nasjonale forventninger til regional og kommunal planlegging 2023–2027](#), der Regjeringen skriver at «Fylkeskommunene og kommunene **skal følge opp de nasjonale forventningene i planstrategier og planer**» (vår utheving). I de nasjonale forventningene er det fem overordnede perspektiver der «Klima, natur og miljø for fremtiden» er ett av dem. De andre fire perspektivene er i stor grad innarbeidet som innsatsområder i forslag til KPS, mens et innsatsområde for klima, natur og miljø altså mangler. **Dette understreker, etter vår mening, at KPS må ha et sjettede innsatsområde for klima, natur og miljø.**

Et innsatsområde for klima, natur og miljø vil også være i tråd med den nasjonale handlingsplanen for naturmangfold (nevnt ovenfor), og regionale planer, som [Utviklingsplan for Vestland 2024–2028](#), der ett av fire satsingsområder og hovedmål er «Klima og natur» som premiss for samfunnsutvikling. Strategi nr. 9 i utviklingsplanen sier at «Vestland skal forvalte natur-, landskaps- og kulturverdier i et langsiktig perspektiv og følge opp Montrealavtalen fra 2022». [Klimaplan for 2021–2030 Meld. St. 13 \(2020–2021\)](#) understreker en politikk for å hindre nedbygging av karbonrike areal som skog og myr. I [Regional plan for klima 2022–2035](#) er Fylkeskommunen enda mer konkret på hva kommunene skal og bør gjøre:

- Vi bør unngå utbygging på karbonrike areal, som myr, våtmark og skog. Om tilstrekkelege kartleggingar ikkje er gjort skal føre-var-prinsippet leggjast til grunn (jf. Naturmangfaldlova §9).
- Kommunar bør kartlegge økosystem og karbonrike areal med funksjon for klimatilpassing og opptak av CO₂.
- I arbeidet med kommuneplanen sin arealdel skal det vurderast om det er behov for oppheving eller revisjon av gjeldande reguleringsplanar, for å sikre at samla arealdisponering tek vare på karbonrike areal, dyrka og dyrkbar mark, og viktig naturmangfald.
- I regionale og overordna kommunale planprosessar skal potensielle område for restaurering av naturområde identifiserast og vurderast.
- Kommunar bør utarbeide arealrekneskap som grunnlag for kommuneplanen sine arealstrategiar og arealdel.

Føringene i *Regional plan for klima 2022–2035* er altså svært tydelige, og disse kan bare oppfylles ved at KPS får et sjettede innsatsområde for klima, natur og miljø.

Et viktig redskap for arealforvaltning er etablering av en *arealstrategi* som kommunene pålegges gjennom plan- og bygningsloven. Arealstrategi for Austevoll ble vedtatt på kommunestyremøtet den 19.06.2025, og ser ut til å bestå av to dokumenter som er tilgjengelige under [fanen «Samfunnsutvikling» på kommunens hjemmesider for «Planar i Austevoll»](#). De to dokumentene har titlene:

- 1) *Robuste bygder*
- 2) *Arealbruk etter formål*

I dokument 1) nevnes klima og natur til sammen tre ganger i et sitat fra *Nasjonale forventninger til regional og kommunal planlegging 2019–2023*, og ytterligere kun tre ganger i forbindelse med mer konsentrert bygging i tettsteder og bygdesentre. I dokument 2) er natur kun nevnt en gang, da i

forbindelse med utfordringer for akvakultur. I dette dokumentet er det foreslått massedeponi i karbonrike områder, som for eksempel verdifulle myr- og skogsområder i Haukanesmarka og i torvmyr og kystlynghei på Hufthammar. **Disse to dokumentene mangler et kunnskapsgrunnlag med hensyn til klima og natur, og de blir derfor etter vår mening svært mangelfulle.**

I kapittel 4.2 i forslaget til KPS er i imidlertid 10 prinsipper for arealplanleggingen i Austevoll presentert. Disse prinsippene finnes ikke i de to arealstrategidokumentene nevnt ovenfor, men er presentert under saksopplysninger i saksframlegget til vedtaket i kommunestyret den 19.06.2025. **En arealstrategi som er fordelt på to rapporter og et relativt utilgjengelig saksframlegg, er rimelig uoversiktlig og nokså uryddig, og gir ikke kommunens innbyggere lett tilgang til eller forståelse av hva som egentlig er arealstrategien til Austevoll kommune.** Her mener vi altså ting må tydeliggjøres.

Kun ett av de 10 prinsippene i kapittel 4.2 i forslaget til KPS handler om vern av arealer som er viktige for naturmangfold, og det nevnes i tillegg fem punkter for arealforvaltningen uten at det er avklart om disse er likeverdige med de 10 prinsippene. Ett av disse punktene er «*berekraftig vekst og utvikling i alle utbyggingar og sette søkelys på klima- og miljøvennlige alternativ i planlegginga*». Videre er det i saksframlegget til kommunestyret presentert tre «overordna omsyn» i arealarbeidet, som i forslaget til KPS er utvidet til fire «overordna omsyn» som Austevoll kommune skal ivareta. Et av disse er «*Ta vare på område for verdifull natur, rekreasjon og friluftsliv*» gjennom «*Samanhengande naturområde i sjø og på land, det sikrar vi blant anna gjennom langsiktig planlegging*». Sist i kapittel 4.2 står det at det er prinsippene i arealstrategien som blir lagt til grunn for arealinnspill til KPS. Det er derfor uklart hvilken funksjon de fem punktene og fire «overordna omsyn» skal ha i revisjonen av KPS. Arealstrategien bærer preg av et hastverksarbeid og er allerede til en viss grad foreldet da den ifølge saksframlegget til kommunestyret ikke har benyttet viktige og vesentlige nasjonale og regionale føringer i utarbeidelsen av strategien. Dette gjelder blant annet:

- [Klimaplan for 2021– 2030 Meld. St. 13 \(2020 – 2021\)](#)
- [Handlingsplan for naturmangfold Meld. St. 35 \(2023–2024\)](#)
- [Regional plan for klima 2022–2035](#)
- [Utviklingsplan for Vestland 2024-2028](#)

Vi mener med bakgrunn i dette at Austevoll kommune må revidere og oppdatere arealstrategien ut fra føringene knyttet til natur og klima i de ovenfor nevnte planene. Dette bør gjøres før arbeidet med revisjon av KPS og KPA fortsetter.

Statlige planretningslinjer for [arealbruk og mobilitet](#) og [klima og energi](#) nevner også nødvendigheten av å gjennomgå eksisterende planer (såkalt planvask). Statlige retningslinjer og forventninger har sammen med regionale forventninger, gjennomgått flere nylige revisjoner med utgangspunkt i Naturavtalen og økt kunnskap om klimadynamikk – og en planvask må derfor ikke begrense seg kun til gamle planer.

I de statlige planretningslinjene for arealbruk og mobilitet kommer det klart frem at det skal tas hensyn til viktige arealer for friluftsliv, naturmangfold, samt karbonrike arealer (pkt. 3.10), og det står også at ved revisjon av kommuneplanens arealdel skal det vurderes å ta ut eller redusere omfanget av utbyggingsarealer som ikke lenger bør bygges ut (pkt. 6.4). Det sistnevnte gjentas også i de statlige planretningslinjene for klima og energi (pkt. 4.3b), da med hensyn til å redusere nedbygging av arealer som genererer klimagassutslipp. I pkt. 4.3e i planretningslinjene for klima og energi presiseres det at planmyndigheten (kommunen) «skal ha oversikt over hvilke arealer som er betydelige karbonlagre, på land og i sjø. [...] Alternative arealer skal vurderes, og konsekvenser skal belyses.»

I pkt. 4.3 a i planretningslinjene for klima og energi står det blant annet at reduksjon av klimagassutslipp skal vektlegges i arealplanleggingen – å ta vare på særlig karbonrik natur vil være en måte å vektlegge dette hensynet.

I en [nasjonal måling av kommunenes arbeid for å ta vare på naturen](#) ble Austevoll rangert som nummer 322 av 357 kommuner. Rangeringen er gjort etter 32 indikatorer som sier noe om hvordan kommunen ivaretar naturen. Hver indikator er basert på fakta fra kommunenes egne plankart, deres rapportering til Statistisk sentralbyrå (KOSTRA), tall fra Miljødirektoratet, Fiskeridirektoratet og Norsk institutt for naturforskning, samt kommunenes svar på spørreskjema fra Sabima. **Vi mener at Austevoll her har et stort forbedringspotensial med hensyn til å prioritere klima, miljø og natur i kommunal planlegging og gjennomføring. Ferdigstilling av Naturmangfoldplanen og en Klima-, energi- og miljøplan, sammen med revidering og oppdatering av arealstrategien, vil kunne danne et vesentlig kunnskapsgrunnlag for revisjon av KPS og KPA.**

Vennlig hilsen,

Forum for Natur og Friluftsliv (FNF) Hordaland

v/ koordinator Gunvar Mikkelsen

Forum for Natur og Friluftsliv Hordaland er et samarbeidsforum for natur- og frilufsorganisasjoner i Hordaland, som arbeider for å ta vare på natur- og frilufsinteressene. Per i dag er det tolv organisasjoner tilsluttet FNF Hordaland: Bergen og Hordaland Turlag (DNT), Naturvernforbundet Hordaland, Norges Jeger- og Fiskerforbund Hordaland, Bergen og Omland Frilufsråd, BirdLife Norge avd. Hordaland, Haugesund Turistforening, Hordaland fylkeskystlag, Norsk Botanisk Forening Vestlandsavdelingen, Syklistenes Landsforening Bergen og omegn, Voss Utferdslag (DNT), Voss Kajakklubb og Hordaland krins av Norges Speiderforbund. Sammen representerer organisasjonene rundt 54 000 medlemmer.